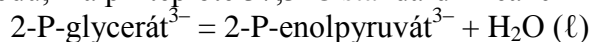

5. GIBBSOVA ENERGIE A SMĚR CHEMICKÉ REAKCE

01 Reakční Gibbsova energie a směr chemické reakce

Pro standardní stavy nekonečné zředění, $c^{\text{st}} = 1 \text{ mol dm}^{-3}$, pro rozpuštěné látky a čistá látka při teplotě a tlaku soustavy pro vodu, má při teplotě $37,3^\circ\text{C}$ standardní reakční Gibbsova energie reakce

hodnotu $\Delta_r G^\ominus = -2,68 \text{ kJ mol}^{-1}$. Je tato reakce za standardních podmínek exergonická nebo endergonická? Vypočítejte dále reakční Gibbsovu energii pro uvedenou reakci v okamžiku, kdy koncentrace reagujících látek jsou

(a) $0,015 \text{ mol dm}^{-3}$ 2- P-glycerátu³⁻ a $0,032 \text{ mol dm}^{-3}$ 2-P-enolpyruvátu³⁻

(b) $5 \cdot 10^{-2} \text{ mol dm}^{-3}$ 2- P-glycerátu³⁻ a $7,5 \cdot 10^{-4} \text{ mol cm}^{-3}$ 2-P-enolpyruvátu³⁻

Má reakce v těchto případech tendenci probíhat k produktům nebo k výchozím látkám? Předpokládejte, že aktivitní koeficienty jsou rovny jedné.

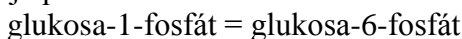
$[\Delta_r G^\ominus < 0 - \text{exergonická; (a) } \Delta_r G = -724,3 \text{ J mol}^{-1} - \text{k produktům;}$

$(b) \Delta_r G = +3940,3 \text{ J mol}^{-1} - \text{k výchozím látkám}]$

02 Reakční Gibbsova energie a směr chemické reakce

Součástí metabolismu sacharidů je přeměna

probíhající za přítomnosti fosfoglukomutasy. Pro teplotu 25°C má rovnovážná konstanta reakce pro standardní stav nekonečné zředění, $c^{\text{st}} = 1 \text{ mol dm}^{-3}$, hodnotu $K = 18,8$. Je-li ve výchozí směsi koncentrace glukosa-1-fosfátu $5,55 \text{ mmol dm}^{-3}$ a glukosa-6-fosfátu $0,555 \text{ mol dm}^{-3}$, bude vznikat glukosa-1-fosfátu nebo glukosa-6-fosfát? Kolik procent glukosa-6-fosfátu bude obsahovat reakční směs v okamžiku, kdy se ustaví rovnováha? Předpokládejte, že aktivitní koeficienty jsou rovny jedné.

$[\Delta_r G = 4,14 \text{ kJ mol}^{-1} > 0, \text{ vzniká glukosa-1-fosfát, v rovnováze } 94,95 \text{ mol.}\% \text{ glukosa-6-fosfátu}]$

03 Reakční Gibbsova energie a směr chemické reakce

Při teplotě 38°C má rovnovážná konstanta přeměny $\text{glukosa-1-fosfát} = \text{glukosa-6-fosfát}$ pro standardní stav nekonečné zředění, $c^{\text{st}} = 1 \text{ mol dm}^{-3}$, hodnotu $K = 16,707$. Bude tato reakce spontánně probíhat, je-li koncentrace glukosa-1-fosfátu $8,2 \text{ mmol dm}^{-3}$ a glukosa-6-fosfátu $0,137 \text{ mol dm}^{-3}$? Předpokládejte, že aktivitní koeficienty jsou rovny jedné.

$[\Delta_r G = 0,049 \text{ J mol}^{-1} \approx 0, \text{ reakce je téměř v rovnováze}]$

04 Reakční Gibbsova energie a směr chemické reakce

Pro reakci

při teplotě 310 K je $\Delta_r G^\ominus = -21,35 \text{ kJ mol}^{-1}$ pro tyto standardní stavy: oxid uhličitý – složka ve stavu ideálního plynu při teplotě soustavy a standardním tlaku $101,325 \text{ kPa}$; ionty H^+ : $c^{\text{st}} = 10^{-7} \text{ mol dm}^{-3}$ a pyruvát a acetaldehyd – nekonečné zředění, $c^{\text{st}} = 1 \text{ mol dm}^{-3}$. Určete, při jakém tlaku oxidu uhličitého bude za podmínek

$$c_{\text{H}^+} = 2,5 \cdot 10^{-8} \text{ mol dm}^{-3}; c_{\text{pyruvát}} = 0,0002 \text{ mol dm}^{-3}; c_{\text{acetaldehyd}} = 0,82 \text{ mol dm}^{-3}$$

uvedená reakce ještě probíhat exergonicky? Předpokládejte, že aktivitní koeficienty jsou rovny jedné.

$[p_{\text{CO}_2} = 24,576 \text{ kPa}]$